

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

BARCELONA, 16 DE FEBRER DE 1912

NÚM. 1729 — ANY XXXIV

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims — Atrassats: 20

ESFORS INUTIL

— Impossible fer-lo aguantar!... Es tan mort com els morts del cementiri.

L'INTENCIONISME

Ja veig que us esfereiu!... Comensar ab un *isme* es remenar cals y arena: argamassa segura!... Y lo mal es, pera mi, que no aneu errats; que la que porto de cap pera enjagarvos en L'ESQUELLA, avui, es una lliçó d'*alta filosofia de l'art*. Mes, per una vegada, per una sola vegada, ja sé que m'atendreu, lectors amics, encara que no sovintegin pas massa els nostres «encuentros»... Y després, de lo que ara us conti ne preneu lo que volgueu...

Si es de filosofia de l'art el tema, adequat al moment actual per una culminació revolucionaria—y dissimuleu el mal parlar—jo no m'assec a la càtedra pera descapdellarlo; jo no vull aclapararvos com un definidor inapelable; jo soc l'estudiantet atent, glosador y escoliasta dels apotegmes trascendents que'ls mestres han dictat... ¿Voleu venir ab mi?... No hi tornaré més, us ho asseguro.

La revolució a l'Art, el salt sense transició d'una visió artística a una altra tota diferent, es cosa d'un dia a l'altre. Ja hi estem al damunt; ja no'ns en podem escapar. Això diuen els mestres y ho proven els mateixos artistes. Mi-remsho ara nosaltres.

El programa revolucionari—que ja s'ha vist practicat, encara que d'una manera potser inconscient y parcial—se concentra en aquest principi sorprenent, clar y vitalísim: *l'art es la destilació de la Natura*.

«Destilació», es a dir, mutació elemental de lo que l'artista veu o recorda, passat per l'alambí de l'imaginació bullenta; com més destilat més trasmutat, més artístic. L'obra perfecta serà essència pura; la barreja de veritats crues convertida en un perfum, irresistible abans.

* *

Aquesta teoria de l'art podria ferse valdre ab exemples de musics y de poetes, segurament. En les arts gràfiques ja no se sabia com encabirla... Això era abans.

Ara ve la revolució. Repareu com l'artista puja a cavall de la Realitat pera deixarla ben aixafada, que ningú la conegui. La veritat no està en l'harmonia viventa de vida que sembli propia y natural; està en l'artista:—una nina de cartró, de galtes de pebre roig y de cabell de pasta seca... ¡quina inefable ingenuïtat!—un pessebre de suro ab neu de farina y pagesos encantats que miren per dalt de les teulades, ¡quina dolzor d'ànima blanca!... Y heusaquí que les nines y els pessebres creixen y s'escampen. Pintures, escultures, arquitectures dislocades, obren les perspectives dels temps nous, encara totes estranyes de veure's tant diferents de lo que eren: disfresses encongides que no han après be a portar la roba ni a fer la veu de màscara. Són ganyotes de cases que's recargolen, de paisatges ab ulls y brassos, d'estàtues com a ceps...

Però l'avens no's para: de l'evolució's té d'anar a la revolució. La nostra benhaurada Catalunya—vol dir Barcelona pera l'oligarquia del catalanisme—ajuda, y moltíssim, an aquest moviment substancialment renovador. No vull anomenar artistes; no més puc citar un nom d'un jove mestre que de Barcelona ha sortit y que mana avui en la penúltima etapa de la conquesta magna. ¿Sabeu quina és? Doncs es la ferma y segura afirmació de que no s'ha de representar l'objecte de l'art; *se n'ha de donar l'idea*. En Picasso pinta, doncs, *idees de coses*...

Però, ja hi ha qui ha emprès el camí cap a la decisiva

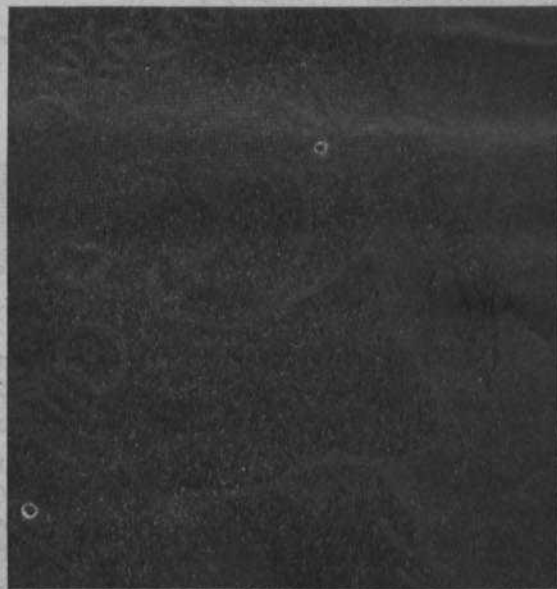
invenció. Les «idees de coses», són coses; són barroeres, rasposes, repugnantes apariències de vida natural. S'han de tornar a destilar, a sublimar, a reduir; arribar al miracle de l'insinuació d'un cos, de l'adivinació d'un geste...

Ja som a l'ultra-modernisme, que es... l'intencionisme.

Poc conegut a tot arreu, a Barcelona té'ls seus adeptes, inconscients segurament, com a bons artistes. Perquè s'ha iniciat la novíssima escola a l'art sempre floreixent per aquí, que es l'art del dibuix, la més voladora de les arts gràfiques.

Dibuixar sense dibuixar, es la regla a la que's subjecta el gran mestre anglès Sam Fun. L'última serie de ses obres (firmada *Noseman*, que es com si diguessim *L'home del nas o dels nassos*), reduïa magnífiques composicions a nassos expressius. Jo n'he vist unes quantes—tirades en un paper d'estrassa fabricat expressament—que fereixen y trasbalsen com una malaltia; que's porten de dia y de nit ab esgarri-fances. «La mort del borrarxo» (unes clares llengües de llum y un nas formidable al mitg), «La conspiració del silenci» (rotllo de nassos tan diferents y tan igualment fanàtics, esparveradors), són obres més que rembrandtesques, colossals com les flames remenudes de la celestia infinita.

¡Reproduirles! Com se podria en aquest paper, ab aquestes màquines... Ab tot y ab això, no vull deixar als amics lectors ab el desitg—que deu ser frenetic—de coneixer alguna mostra de l'art intencionista. Aquí và una copia, que ha costat moltíssimes tentatives, de la fins avui obra suprema del mestre:

Se titula *Nit d'amor*; intenció de dibuix.

No sé com haurà sortit. Si vegessiu la prova *abans la lletra* que m'han portat! ¡Quins foscós! ¡Quines ardències negres y transparentes; tenebres espasmòdiques; abrassades il·lúsories y toves de carn y fortes d'òssos; la Quimera, el Desvari, el Sacrilegi de la creació sense Déu!

¿Arribaran els nostres mestres dibuixants an aquesta sublimació?... Perquè no? Fins potser a hores d'ara ja s'ha gaudit a Barcelona lo mateix que ha inventat en Sam Fun, qui s'endurà la gloria per tot el món.

No es que jo'n sàpiga res, això no. Però hi ha indicis racionals pera creure que si no troba el gran mestre de l'intencionisme un emul a Barcelona que li passi davant, no se li quedaran gens endarrera els nostres artistes.

TULP

Parlem de la Xirgu

La setmana passada vàrem parlar de la Meller. Ens toca avui ocuparnos de la Xirgu. Una y altra són, per diferents conceptes, les dones del dia. Y mentres l'hora ens arriba de saber si la perruca trobada al Gayarre correspon a la *Majita* o es de la *Raquel*, ens entretindrem en algunes consideracions sobre la gentil *Margaridoia*, com li deia en Vallmitjana abans de caure en desgracia.

Doncs velshiaquí que en aquestes provatures del castellà que la nostra actriu simpatiquíssima està realisant, se li acudí atrevir-se ab obra de tanta empenta com ho es la *Locura de amor*. La pensada no podia esser més laudable. Per motius que tots diem en l'intimitat, ha arribat la Xirgu a disposar d'una premsa adicte... Compta, ademés, ab un públic incondicional. En el món de l'art, ara com ara, tot li somriu a la graciosa Margarida. Un chor d'aduladors gira al seu voltant com les abelles entorn d'un pa de mel... La *Locura de amor* figura en el repertori de totes les primeres actrius espanyoles que per tals se tenen o s'han tingut. Es una obra de veritable empenta; una obra de dama, com en el llenguatge de bastidors se'n diu. La Xirgu està a punt d'empendre un viatge en calitat d'atracció. La seva fama ha saltat les fronteres de Catalunya. Hi havia res més natural que lo de provar-se en *Locura de amor*?

Dissabte passat encarnà, doncs, la Xirgu, per primera volta, la figura històrica de *Doña Juana la loca*, y la premsa imparcial se mostrà severa, el public arrufà el nas, y aquí foren les exclamacions y les excuses, y l'ai, que tinc!, y el no m'ho pensava, y el no hi tornaré més.

El repertori té males bromes y es causa de molts refredats, molts cops d'aires, y indisposicions de tota mena.

Una prova de lo que diem la tenim en que dilluns la Xirgu estava afònica y en que tingué d'encarregar-se la Llorente de la protagonista de l'obra d'en Tamayo, estalviant a l'empresa el disgust que suposa haver de canviar de cartell.

Al sortir del Principal deien alguns que la Llorente havia estat en la representació de *Locura de amor* a una alsada sols assolida per les grans actrius.

Inutil consignar que nosaltres no ho creiem.

Alguna diferencia hi ha d'haver entre la Llorente y la Xirgu.

NIT DE BALL

Sí. Donya Emilia es un angel, tot cor, tot bondat y tot condescendencia, però no una tonta com, ab lleugeresa inconcebible, se figuren el seu fill, el seu marit y la seva criada.

Magnànima y prudenta, si molts cops calla, no es perquè ella no vegi les coses, sinó perquè prefereix no adonar-se de res a apagar ab les seves reconvencions les espurnes de felicitat que certes petites faltes poden proporcionar als sers estimats que la rodegen.

Aixís es donya Emilia. Una cega que hi veu; una sorda que hi sent; un esperit despert que, pera que'ls demés puguin ser ditxosos, tanca, a voltes, sabiament els ulls.

Y ara que ja hem fet la seva presentació, entrem en materia.

A mitg dematí, la criada l'emprèn.

—Senyora; voldria demanarli un favor.

—Digui.

—Que aquest vespre'm deixés sortir.

—Hola! ¿Y això?

—La tia ha caigut malalta, y el metge diu que continuament ha de tenir algú al seu costat, *perenne*...

—Ja entenc... Y vostè, avui, voldria anar a vetllarla.

—Sí, senyora; però no's pensi tota la nit. Per allà a la matinada, a les quatre, o a les cinc, tot lo més, vull tornar a ser aquí.—

Donya Emilia, que ha comprès perfectament el joc de la minyona, aixeca els ulls al cel y arronsa les espatlles.

—Bueno!... Vagi a vetllar a la tia, cúidila forsa... y al sortir procuri abrigarse, ¿eh?

A l'hora de dinar, el qui l'emprèn es el seu fill.

—Mamà, una mala noticia. En Rossendo està gravíssim.

—¿Què té?

—Servidor de vostès, sempre a L'Esquella. Manin!...

PICAROL

—Oh!... No es res contagiós... Però els amics hem acordat vetllarlo per torn...

—Ben fet! L'amistat no ha de ser pas una paraula vana.

—Per això mateix. El papà ja ho sab y troba que no'l podem abandonar. Per lo tant, si a vostè no li sab mal, aquesta nit...

—El qui anirà a vetllarlo seras tu?...

—Sí, senyora. Fins a la matinada. Llavors s'alsarà algú de la seva familia y jo vindré a descansar. ¿Li sembla be?

—¡Admirable, fill meu, admirable!... ¿Còm vols que jo posi reparos a un impuls tan noble y tan generós?...—

Y, pensant ab la criada, donya Emilia murmura entre dents:

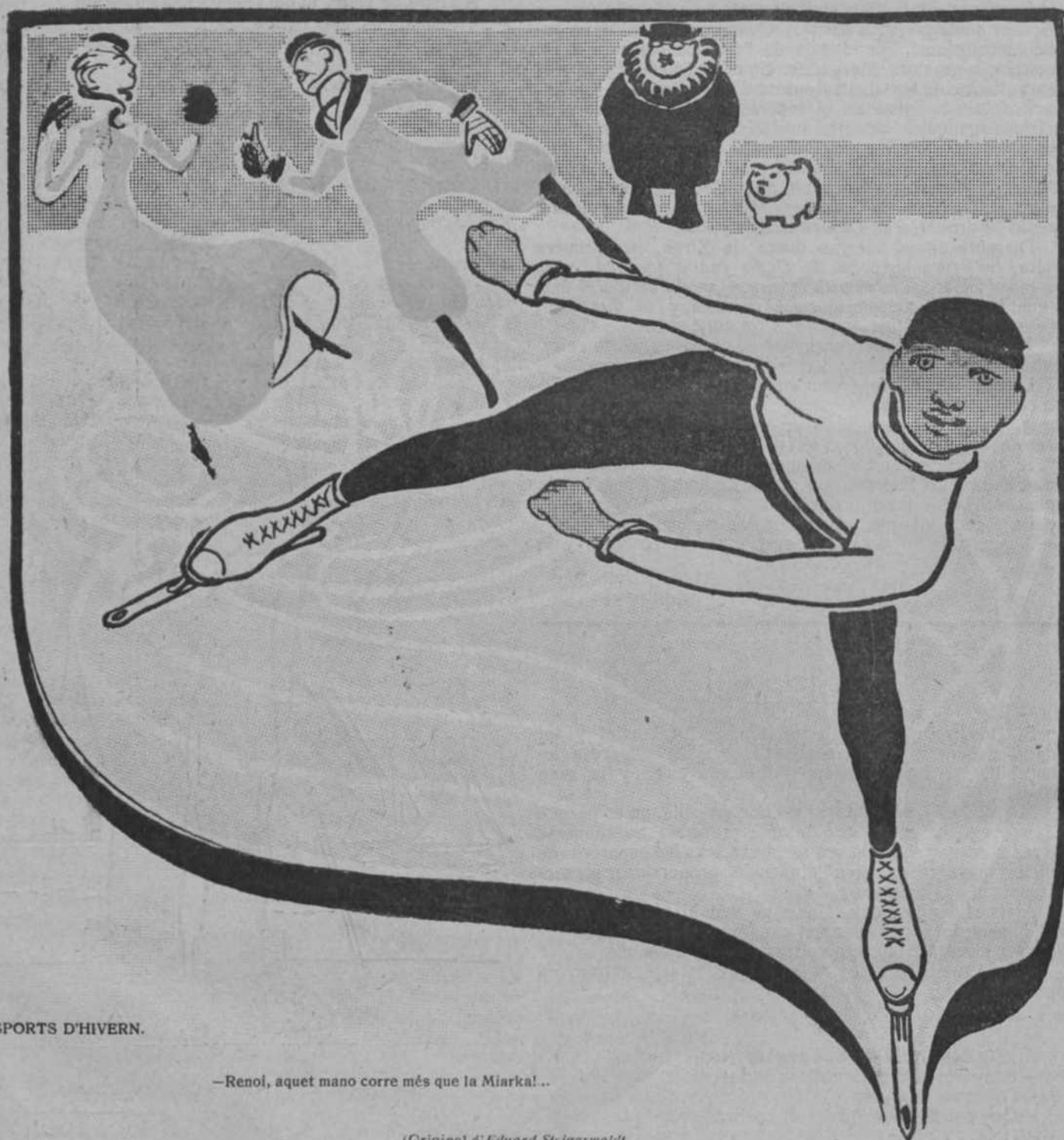
—¿Hi aniran, potser, junts?...

Finalment, al disposarse el vespre a sopar, el qui li dirigeix la paraula es el marit.

—Emilia, aquesta nit... ¿sabs?... no m'esperis.

—¿Per què?

—Un company, seriament malalt, que es precis vetllarlo.

SPORTS D'HIVERN.

—Renol, aquet mano corre més que la Miarka!...

(Original d'Eduard Steigerwald).

—¡Ah!... Això es una epidemia. Tots teniu malalts que vetllar, avui.

—¿Què? ¿Que ho dubtes?

—¿Jo?... Ni remotament. Però...

Donya Emilia fa una petita pausa y continua:

—Però us haig de demanar a tots una cosa.

—Tu diras.

—Que si quan tu, el noi y la criada torneu no'm trobeu aquí, feu el favor d'esperarvos a l'escala, perquè jo també necessito anar a vetllar a una amiga.

—¿De debò?... ¿Qui es?...?

—Una senyora molt fresca, que's diu donya Barra Desenfrenada, que aquesta nit dona un ball de màscara y m'ha convidat a anar a fer-li companyia.—

El fill se mira a la criada, la criada's mira al senyor y el senyor se mira al un y a l'altre, mentres donya Emilia, sense mirar-se a ningú, bondadosa y condescendent com sempre, s'acomoda a la cadira, desplega lentament el tovalló y ab molta prossopeia comensa a sopar.

A. MARCH

LA MANDRA.—Número extraordinari de "L'Esquella de la Torratxa"

Elogi d'uns traductors

Tots els nostres critics teatrals, y moltes altres persones que encara no han arribat a critics, han tingut pera'ls traductors de l'opereta *Eva* totes les reconvençions y totes les censures. L'acusació més greu consisteix en dirlos-hi que per l'ambició d'uns crescuts trimestres han postergat tot bon gust y tota honorabilitat artística.

Que'm perdonin els censors, però això no es cap pecat. Tot lo de bon gust y produït ab totes les garanties d'honorabilitat artística, en literatura no ompliria més d'un prestatge; en pintura ab un museu petit n'hi hauria prou, en escultura no passaria d'una sala una mica ampla, y en música una orquestra no tindria de tocar més d'un parell de dies. Sempre s'ha anat de cara al public, que no significa res més que marxar d'espatlles ab la pobresa. El que fa melodrames y novel·les fortes com un sol d'Agost; el que pinta histories y cromos sentimentals o bonics; el que esculpeix ab vistes a les reconeres y als jardins de les torres, ¿què fan sinó aprofitar el gust de carreró del public pera que'ls seus portamonedes no sofreixin abstinències? Doncs si han caigut els traductors d'*Eva* en heretgia artística, ¿què han fet que no hagin realitzat abans milers d'artistes?

Ademés, ¿qui es capes de saber si, sugestionats per les 200.000 pessetes cobrades pel traductor de *La vinda alegre*, no han pensat en arribar a una tan daurada realitat, pera fer, aleshores, ab les dolsures de la riquesa, un art fort, espiritual y propi, o be viure plàcidament, donant fills al món, gust a la dona, almona als pobres, donatius al partit, feina al comerç, y el vot a tota candidatura que sigui de gent de be?

Fent lo que han fet han demostrat els traductors d'*Eva* que no tenien gens de vanitat y que no somniaven truites de gloria. Aquesta deïtat, que tant de mal causa als esperits febrils y als caps plens de cabories, no'ls ha pertorbat gens ni mica. Traduir en bona voluntat, y res més; y si be es veritat que sabien que un literat eminentíssim, en Martínez Sierra, tenia de traduir l'*Eva*, ells se digueren: «¿Quina falta fa en Martínez Sierra? Ab nosaltres ja n'hi ha prou.» Y marxaren contents al sacrifici, com uns martirs cristians. Potser sabien aquella anècdota que's conta d'en Lavedan. El gran comediograf francès, ja en la plenitud de la seva fama, se

—¿Còm li va, Caimita, aquest Carnaval?
—Aburrintme d'una manera esplèndida.

ARREPLEGANT DISGUSTOS

—Ja'n tinc la cartera plena. ¡Y tot just som al comensament!...

DEL TEMPS

—Ehl... Estem a dotze graus sota zero.

—Vaja, aquestes coses no més passen a Espanya, el país dels analfabets.

trobà ab un antig company de col·legi. Després de les encalxades vingueren les preguntes.

—¿De què treballes?—preguntà en Lavedan al seu amic. Aquet li respongué:

—Mira, tinc aquesta botiga. ¿Y tu, en què t'ocupes? Desde que sortírem del col·legi no he tornat a sentir parlar de tu. En Lavedan somrigué. Allò era la glòria.

—Jo?... Soc cansalader.

Els traductors de que parlem són, indubtablement, uns filòsofs estoics. ¿Pera què la glòria? ¿Pera què la vanitat de l'art? *Eva* els hi oferia una poma d'or, y ells, com uns bons Adams, caigueren en la temptació. Y no es d'ells la culpa, sinó de la fatalitat del nom, si a Novetats, el dilluns, com en el Paradís, d'això'n sortí una porqueria.

EGO

PER FIL DIRECTE

La justícia y l'imparcialitat ens obliguen a reconèixer que'l redactor d'*El Diluvio* encarregat de la secció telegràfica estrangera té les seves atenuants en els crims geogràfics y d'altres menes que diàriament comet, perquè es el cas que'l redactor que fa el mateix servei a *La Vanguardia* rellisca també ab una fre-

qüència alarmadora. Y això que *La Vanguardia* té fil directe y paga millor als seus redactors que no pas *El Diluvio*.

Es cèlebre aquell telegrama de París del periòdic d'en Godó que parlava d'un *pequeño diario*, traduint literalment el nom del gran diari parisenc *Le Petit Journal*. Si be no tan grosses com l'esmentada, cada dia hi ha perles d'aquesta mena entre'ls telegrams estrangers de *La Vanguardia*.

Dies enrera—y d'això no tota la culpa es del redactor, sinó que n'hi ha bona part del corresponçal—duia un telegrama consignant que havia fet gran sensació a Fransa un article publicat per l'*Excelsior*, en el qual se deia que'ls alemanys posseïen actualment 300 aeroplans militars en estat de prestar servei y que en poca estona els aviadors podien llensar sobre París no sabem quants mils kilos de matèries explosives. Doncs be: això era una mena d'ignocentada de l'*Excelsior*, feta ab l'intent d'esperonar l'avens de l'aviació militar francesa. Qualsevol persona que sàpiga de què se les heu en aquesta qüestió, no ignora que la xifra de 300 aeroplans atribuïda a Alemanya es enormement exagerada y que actualment la República francesa, en quant a l'aviació, porta gran avantatge a l'Imperi germanic.

Aquesta setmana mateix el diari de les trenta mil planes insertava un telegrama de París sobre l'inhumació en el cementiri del Père Lachaise de les despulles del soldat disciplinari Aernoult y el seu procés. *La Vanguardia* deia que s'havia demanat que'l procés fos revisat, puig se tenien proves de l'ignocència de Rousset. Y Rousset es totjust el sargent que pegà a Aernoult y que fou absolt. De lo que sembla que hi ha proves es de la seva culpabilitat.

No'ls sembla, senyors, que lo menys que pot demanarse a un redactor encarregat dels telegrams estrangers es que llegeixi

la premsa francesa? Llegintla s'evitarien totes aquestes planxes, puig estaria al corrent de moltes de les coses a que fan referència els telegrames.

Però ca! Els nostres diariers, en general, no llegeixen; sols escriuen. Y así sale ello...

LA VAGA DE VALENCIA

Els empresaris de Valencia s'han sentit obrers, y han fet vaga. L'Ajuntament, o sia el burgès, per mor d'haver tret els consums, els ha volgut consumir fentlos pagar un tant per cent més que no'ls deixava guanyar la vida, y han fet vaga. Es la primera vegada que han tingut el pler de la vaga. No sempre tenen de ser les Tres classes de vapor. També l'havien de fer les tres classes de comedia: drama, comedia y sainet.

Es clar que s'han juntat a la vaga els autors, fins els de melodrama. Han considerat atacada la propietat intel·lectual y no han volgut que la trepitgessin, perquè, si be han pensat que la propietat es un robo, això es tractantse de l'altra, però mai de l'intel·lectual. Lo d'aquesta saben prou be que sempre es un motiu d'èxit, pera deixarhi anar algun latiguillo.

Hi ha hagut vaga, però no hi han hagut tirs, y una vaga sense tirs, ni corredisses, ni raons, es una cosa desfavorida.

Què demanen els empresaris? Guanyar-se la vida honradament. Què vol el municipi? Guanyarsela ell. Què vol el públic? Tant se n'hi endona. Es l'història de totes les vagues. Els que peguen, els que reben, y els que ni reben ni peguen. El pedid dels que cobren, y el negatiu dels que paguen, y el tant se m'endona del públic, que està impassible y està a la mira fins que li toca rebre an ell.

Còm acabarà la qüestió? Per ara Girona s'hi ha adherit; però Girona tanca... lo tancat! No es que despedeixi el públic, si no que'l públic... ja no hi anava! Per ara la Societat d'autors ha tingut junta, s'ha reunit, però per això són les societats, pera la junta y pera reunir-se, y per ara... no passa res més. Això acabarà com sempre: ab alguna tiple esquirola, que treballarà pel seu compte, per desdoro de la classe y afront de les idees modernes.

Mentres no hi hagi germanor en Part (y n'hi ha per estona) no hi haurà solidaritat, y sense solidaritat no hi haurà art, ni hi haurà viceversa, y mentres els teatres no obrin, el públic no anirà als teatres, y els teatres en sense públic, encara que ja hi estem fets, es una cosa tan trista, que fa que'l públic... no hi vagi!

Plorem, doncs, y tirem una llàgrima. Els moments són tristos y vagatius y això acabarà malament. Els pobres actors pagaran la festa y creiem que quan les coses tornin al seu estat natural y s'engeguin els teatres, s'han d'inaugurar ab tragedia. Mai les llàgrimes dels actors hauran sortit tan naturals. No seran de guardarroquia.

XARAU

Valencia, Febrer 1912.

LA MÀQUINA INFERNAL □ □ □

Es probable que després d'aqueix titol, lectors meus molt estimats, comensareu a llegir això ab un poc d'inquietut y ab inicis de pell de gallina en vostra pell, objecte sempre de la meua preferent atenció. Pera tranquilisarvos declaro, sense més dilacions, que's tracta d'un senzill alambí. Un senzill alambí dels d'ara, industrial, d'aqueixos que res tenen que veure ab alquímies ni potingues més o menys embriuxades. Y vosaltres direu: Còm es possible que una màquina aixís pugui intitularse màquina infernal? Ah, amics meus! Es clar que un senzill alambí no té res de diabolic, però si a un senzill alambí hi ajunteu les lleis promulgades sobre la fabricació de l'alcafol, oh, allavors no hi ha paraules pera expressar la malignitat de l'estri.

Es una idea vulgar, per demés errònea, que tenir un alambí a casa, posantse en lo pitjor, es tenir una nosa més; però, precisament per pensar aixís, a un propietari rural, molt amic meu, poc més li costa la vida y la propietat.

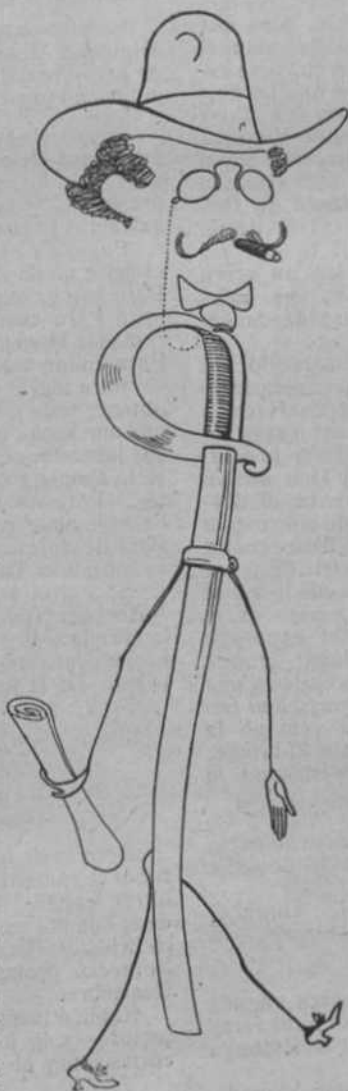
Compren que, sense explicarme ben clar, la cosa es un xic difícil d'esser entesa. M'explicaré tan clar com sapiga.

Imagineuse un home raonable, ple de sentit comú y de necessitats, que un jorn discorre aixís:—Tu tens molt vi que val poc si'l vens y que se't torna agre si'l guardes; tu de lo que es teu sembla que pots ferne lo que't dongui la gana; tu sabs que l'esperit de vi es de gran consum y de molta utilitat y que's paga a bon preu, y sabs més encara: sabs que pot eixir del vi que se't malmena y que tu tens que llensar; tu, doncs, ab un aparell apropiat faries redituar més que mai les teves terres; tu, ben mirat, ets a casa teva...; tu deus procurar per la prosperitat de casa teva, tu deus pagar lo que deus.

Ademés d'ingenu era actiu el bon propietari, y tal dit tal fet: va escriure a Fransa, a una casa constructora d'alambins, y als pocs dies el rebia, l'instalava, encenia la fogaina y es passava fabricant. Mai cap nin es estat més enamorat d'una joguina, com aquell home ho estava del seu alambí. De bon matí se'l sentia cantar pels baixos de la casa ont funcionava la màquina meravellosa, aquella màquina que tenia que aixecar el seu credit, tornarli l'antiga pujansa... El vinagre's destilava ab regularitat y perfecció; per un costat entrava a l'aparell un liquid espès d'insoporable fortor, y per l'altre n'eixia un liquid clar transparent, d'inapreciable fortaleza. No era pas alquímia veritable encara això, mes era, al menys, haver trobat la manera de transformar el coure en plata, y no us dic res de la joia que hi regnava en aquell casal.

Ah! però hi havia un agent d'aduanes a la frontera y un delegat d'hisenda a Girona!

L'alambí treballà el temps just pera que l'un tingués temps de notificar a l'altre el pas de la terrible maquineta per l'estació de Port-Bou. El propietari, per la seva banda, en el paroxisme

La disfressa de tot l'any.

del seu entusiasme, havia ja compost tots els licors possibles ab l'esperit de vi que obtenia, y lo que fou pitjor, ho explicà a tothom, els feia tastar a tothom, y, ubriagat per l'exit, poc més ubriaga al poble en massa. Crims de tal naturalesa sembla que mai resten sense castig en la nació espanyola.

Y l'ignoscent alquimista tingué sort d'una ànima compassiva que l'avisà del perill. Y quin perill!, la casa invadida pels carabiners, sellades les portes del laboratori, ell empaperat, embarcat, ab una multa a sobre, pera pagar la qual no hi havia prou terres a vendre, ni prou masos, ni prou diner a casa els usurers. L'home va correr a Girona desorientat, no fentse carreg encara del formidable procés que l'amenassava. —No soc a casa meua? es teu el vinagre! Això repetia pel camí, sentint, no obstant, la paúra del paper de barba y del cordill roig manejat per les mans brutes dels terribles inspectors del fisc.

El delegat el va rebre ab un mitg-riure ofensiu, com qui reb a un home tocat-de-l'ala. —Quina una n'heu feta, borrango! —S'explicà el delegat. S'explicà tan clarament que l'altre va convence's, per més que'l sentit comú, aquell sentit que havia estat sempre la seva desgracia, seguís repetintli obstinadament: —No eres a casa teua, no era teu el vinagre?

No obstant, al veure el delegat en bones disposicions, perdonador y amable, va creure que la cosa fora senzilla d'arreglar. No usaria l'alambí; deixaria que'l most se li podrís en les botes; donava la seva paraula d'honor. El delegat arronsà les espatlles.

Aleshores se'l vendria. Tampoc era possible això; l'aparell era un frau, y lo fraudulent no's pot vendre. Donarlo, doncs? Espatllarlo, aprofitar l'aram pera ferne peroles? El delegat s'impacientava y seguia negant obstinadament. En el registre de duanes figuraria encara com a propietari d'un alambí, y això seria una afirmació categòrica d'haver faltat a les lleis, que un delegat no podia tolerar sense caure en responsabilitat. —Està bé, afegí el propietari, el faré a bossins; el reduiré a pols; el soterraré davant de les autoritats y dels veïns del poble, pera que justifiqui la desaparició de l'eina. Ja no tindrè alambí aleshores.

—Esteu equivocat, li respongué el funcionari; lo que està escrit en un document de aduanes no hi ha testimonial que ho desfassi. Ab el medi que proposeu, la qüestió es complica d'una manera extraordinària. Sempre resultaria que dintre Espanya existeix un alambí introduït ilegalment, que nosaltres tindriem que cercar sense treva ni repòs. Si el destruïu feu impossible la seva troballa, interminable la recerca, infinida la tasca de tots els inspectors del ram que existeixen avui y poden existir demà. Heu meditat be lo que significa això? No, l'alambí té que repassar la frontera. Sense aqueix requisit, vos serieu un etern defraudador, jo un etern complis y els carabiners uns jueus errants condemnats a la cassera eterna d'un objecte decomisat que no existeix.

Conseqüències més horribles!... L'alambí en l'imaginació del propietari comensava a pendre apariències de cosa nefasta y maleïda. El mateix delegat acabà els consells y la conferencia ab veu apagada, recelós, com qui tem haver enraonat massa sobre un afer espantósament comprometedor. Recomanà pressa; un no res podia fer impossible la seva tolerancia, y Deu ens enlliuri d'un expedient en les circumstancies que's trobava el desgraciat propietari. Ell va correr a treures l'alambí de sobre com si fos un escorsó; mes, talment com un escorsó, ni a l'altre costat del Pirineu ningú li admetia l'alambí. La casa constructora ont ell va oferir-lo ab un gros descompte, va respondre que lo venut venut. Els amics vineters del Rosselló li oposaven certes excusos. Sembla que també a Fransa el tenir un alambí exposava a mals-de-cap. N'hi havia pera tornar-se boig. El delegat, inquiet per lo que li anava an ell, seguia manant pressa en cartes d'una discreció esfereïdora. L'esverament del propietari arribà al paroxisme. Somniava l'alambí de nits y de dies. El vela ab la seva panxa lluenta y el seu bec enorme, com un aucell fatidic, cridant totes les calamitats y totes les desgracies damunt la casa y la familia.

Tip de tanta engoixa, estava a punt de suïcidarse, quan la solució se li presentà impensadament. Havia fet participar al poble massa de tots els seus mals-de-cap, com abans li havia donat a tastar els seus licors.

Y del poble va eixir un home arriscat y temerari. —Dugui el deu alambí a la frontera y jo m'encarrego del seu alambí,—va sirli l'home.

Així va ferse.

Als dos dies l'alambí tornava a ser al poble. Aqueixa vegada no havia pas tocat a la duana. Ningú en sabia res. No hi ha força humana que pugui demostrar que existeix un alambí a Espanya que funcioni clandestinament.

An el propietari el vi se li fa malbé de la mateixa manera,

però hi ha un home que li compra quasi tot. Diu que'l vol per confitar pebrots, y el propietari s'ho creu. Y alhora que l'un se torna pobre l'altre devé ric. No obstant, els dos viuen tranquils.

Sembla que per ser bon licorista val més estudiar les lleis en la *Gaceta* que la química industrial.

P. BERTRANA

LA PERFECTA CASADA, per Fray Luís de León.—Formant part de la «Colección Diamante», acreditada biblioteca popular que publica la casa Antoni López, acaba de sortir a llum una nova edició de *La perfecta casada*, celebrada obra del segle XVI que, com passa ab totes les bones dels nostres classics, sembla escrita avui, tals són la justesa d'observació, la veritat psicològica y la fluïdesa de llenguatge que s'enclou en ses planes.

Sens dubte, el llibre de Fray Luís de León, d'aqueix autor que es un dels que ab major justicia ostenten el títol de princep de les lletres espanyoles, serà un dels volums més demanats y llegits de la «Colección Diamante». *La perfecta casada* es obra digna de figurar en una bona biblioteca popular, y inscriu-la en un catàleg seriós es fer un excelent servei al public, que respondrà, segurament, als esforços de l'editor.

EL SÍ DE LES NOIES.—Comedia catalana en tres actes, quasi original d'Albert Llanas, inspirada en la famosíssima obra *El sí de las niñas*, del gran mestre L. F. de Moratín. Es nova edició, publicada per *La Escena Catalana*.

VENUS HECHICERA (*Secretos para hacerse amar*).—Pera donar una idea de lo interessant que pera certa classe de persones han de ser les matèries contingudes en aquest llibre, de presentació elegant y simpàtica, creiem que lo més encertat es extractar el sumari:

PRIMERA PARTE (*Filtros de amor*): Secretos para obtener el amor de un hombre soltero.—Para enamorar a un viudo.—Para que un marido sea siempre fiel.—Para triunfar de las rivales.—Para conocer qué hombre tocará en matrimonio.—Para remediar la virginidad.—Para dejar de amar a un hombre.—Para quitar ó devolver la potencia.

Para lograr el amor de una soltera ó de una viuda.—Para obtener toda clase de favores de una mujer.—Para conocer si una muchacha es virgen.—Para obligar a que una mujer diga sus intenciones.—Para asegurarse de la fidelidad.—Para atracerse la simpatía de las mujeres.—Para reconciliar a dos amantes.—Para ver en sueños la mujer con quien te casarás.—Para hacerse amar con la mirada.—Para apresurar un matrimonio.—Para descubrir pensamientos.—Amuletos.—Talismanes.—Cómo se fabrica el Talismán de Amor.

SEGUNDA PARTE: Mentalismo.—Desarrollo de la voluntad.—Energía vital.—Telebulia.—Magnetismo sexual.—El poder de la mirada.—Fascinación.—La hechicería ante la ciencia.—Embrujamiento mágico.—Embrujamiento científico.—Caso de telepatía.—De la fuerza viril.—Afrodisíacos, etc...

Heusaquí, poc més o *menus*, els grans secrets que enumera aquest llibre de primera que porta per títol *Venus Hechicera*.

Boletín de la Sociedad Astronómica de Barcelona.—Hem rebut el número 16, corresponent al mes de Janer. Conté, entre altres treballs, la Memoria de la Junta Directiva, en la qual se dona compte exacte de l'estat actual de l'Associació, que per cert es brillantíssim, y el discurs que'l seu president, Dr. Eduard Fontseré, pronuncià en l'Assamblea general del 31 del passat Desembre.

Publica també la llista dels socis—honoraris, titulars y protectors—y la de les corporacions nacionals y estrangeres que corresponen ab l'*Astronómica de Barcelona*.

SEPT SCIENCIES

ART DE DEBÓ... Y QUE BELLUGA

ENCANTAMENT

(Original de Arpa Schmidhammer.)

PRINCIPAL.—Es una veritable llàstima que tinguem de passar setmanes y setmanes sense poder registrar no ja un exit, sinó un sol estreno d'algun autor de la terra, en l'unic teatre ont s'hi representa en català.

En els darrers dies no s'hi han fet més que carrinclones obres antigues o pèssimes traduccions.

Locura de amor, d'en Tamayo y Baus, ha valgut a l'espíritual Xirgu fortes censures d'alguns crítics; potser han exagerat una mica, però es el perill que corre nostra estimada actriu quan s'aparti del camí que als comensos de la seva carrera havia emprès.

Pera aviat anuncien l'estrena de *Lady Godiva*, obra d'en Linares Rivas, estrenada fa poc a l'«Español» y en la que's tenen grans confiances.

ROMEA.—*No hay burlas con el amor* ha sigut l'última obra clàssica que'ns ha donat a conèixer en Calvo, però, com *García del Castañar*, tampoc ha tingut gaire exit.

Esperem que quan en Cañadó estarà reposat de la feuada

que li estan donant els balls de màscares, donarà gros impuls a la companyia d'en Calvo.

ELDORADO.—Com que després de Carnaval la companyia d'aquet teatre's despedeix pera deixar lloc a la catalana del Sindicat d'Autors, han comensat els beneficis de les primeres figures de la companyia. Ahir va tenir lloc el de la graciosa Mercè Sampedro, qui per sa gracia y gentilesa s'ha guanyat moltes simpaties a Barcelona.

TÍVOLI.—A l'igual que'ls demés, també aquet teatre arrossega una vida un xic monòtona y ensopida. Continuen la Montoro y l'Arrieta, junt ab els germans Fernández, representant *Divorciadas*, *Viudas Alegres* y demés operetes més o menys entretingudes, y anuncien pera avui l'estrena a Barcelona de *Anita la risueña*, lletra dels germans Quintero y música del mestre Vives. En parlarem la setmana entrant.

NOVEDADES.—Després de molt anunci y molt bombo s'ha estrenat *Eva*, opereta del vienès Franz Lehar.

No sabem si degut a la mala adaptació al castellà o a que la lletra sigui ja dolenta en l'original, no va agradarnos gens; els xistes, a més d'esser dolents, són de mal gust, haventhi algun que passa de verd. L'argument no té res de nou ni d'original.

La música ja's deixa escoltar millor, té aquell caient senzill y alegre de tota la música vienesa, però també estem segurs de que es una mica feta malbé per l'arreglo.

El dia de l'estrena, que era dilluns, el governador va estar a punt de suspendre la representació, en virtut de reclamació entaulada per en Martínez Sierra, que alegava tenir l'exclusiva d'arreglo d'aquesta obra per Espanya, però en vista de que no tenim tractat de propietat intel·lectual ab Austria, va deixarla representar.

EN HONOR DEL DIFUNT

—Me sembla que abans no era negre, aquet gos.
—En efecte: vaig fer-lo tenyir al quedarme viuda.

La disfressa d'aquest any

Novament s'ha intentat resuscitar el Carnestoltes.

En honor seu s'han escrit a tot arreu unes dotzenes d'articles. S'han celebrat, ademés, reduint d'ara unes dotzenes treientse de tot plegat la conseqüència de què intervius, està per brocs. Són les del Carnestoltes festes que han passat per sempre a l'història i per les que pot dir-se que no hi ha remei. Els interessats en reviscolar les mascarades obliden que es l'indiferència del públic la que acabà ab aquesta manifestació de la carrincloneria...

De no ésser el tema tan gastat com les provatures fetes per tornar la vida al rei de la broma (?), podríem departir en aquesta nota sobres allò tan sobat de que *tot l'any es Carnaval*, y de que no precisa una data fixa per presentar el rostre cobert ab la careta que amagui al públic la veritable fesomia.

No ho farem per no aburrir al llegidor.

Com no confeccionarem tampoc una llista d'imaginaries disfresses sense altra intenció que la d'anar apilotant una serie de noms més o menys coneguts. Un y altre cas, aixís el que suposa teixir al voltant del Carnestoltes unes quantes filosofies d'estar per casa com el d'anomenar a la gent perquè sí, acusen en l'escriptor una pobresa d'inventiva y una candidesa comparables només a les que demostren els ganapies que esperen els dies del Carnaval per a correr amunt y avall de les Rambles embolcallats ab el més espantós dels ridícols.

Quedem en que, ab tot y els esforços practicats pels interessats en reproduir-lo, transcorrerà enguany el Carnaval en mitg de l'ensopiment y la murria que es la seva característica, y sense una guspira d'enginy que deixi entreveure la possibilitat d'una llunyana resurrecció.

El Carnaval ha mort sense deixar darrera seu una persona que'l plori.

Les conveniencies socials, l'hipocresia, els refinaments, la necessitat que tots tenim de plaure y agradar al proxí, fentnos estimar fins de les persones que en el fons més aborrim, la llarga llista de mentides disfresses ab el nom d'educació que'ns lliguen els uns als altres, li han pres la feina.

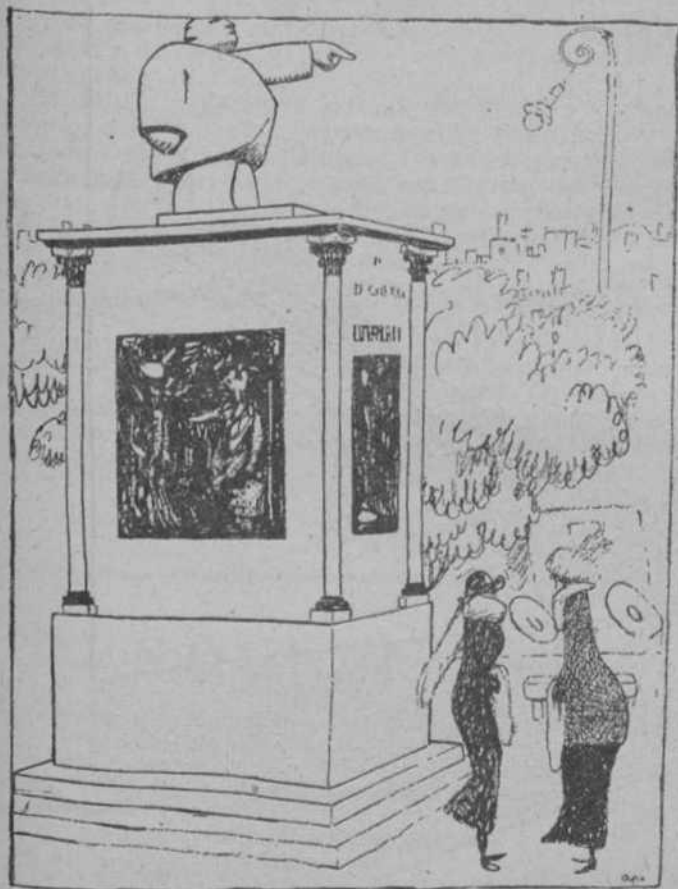
La mascarada d'enguany la compondran la mitja dotzena de ciutadans interessats en perpetuar una festa que, com la del Carnestoltes, se dona de bofetades ab el temps, l'educació y el bon gust.

X.

L'agonia de les h h

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA ja va avansarho mesos enrera als seus lectors: l'Institut d'Estudis Catalans, en les cases del sistema ortografic que està elaborant, decreta, entre altres coses, la mort d'una pila de h h usades en el batallà tradicional. Les h finals—*blanch, poch*—reben el cop de destrat de la reforma. Les h h medials que servien per a substituir una lletra desapareguda—*rahó*—y les que indicaven la pronunciació dissilábica—*fruhir*—també cauen sense vida en la batalla. No més se salven del terrible destraleig les h h etimològiques entre les quals hi ha quasi totes les inicials—*home, hi, habit*—y algunes de medials—*prohibir, cohonestar, exhibició*.—Tenim, doncs, una pila de h h que estan, se pot dir, en capella.

Es cert que bastants periodics catalans, entre ells el nostre, ja havien fet pel seu compte aquesta matansa de lletres. Aquets periodics encara hauran de ressucitarne algunes, com les medials etimològiques que sovint suprimien. Y aquelles que, seguint l'iniciativa de l'horrison senyor Casas-Carbó de

—De qui es aquest monument?
—De ningú. No es més que una figura que ab el dit senyala aont cau la porta del jardí.

L'obra la presenten a «Novetats» ab gran luxe, y les simpàtiques Martí y Villar fan els impossibles per a salvarla.

PARALEL

Al «Nuevo», lo mateix que al «Tivoli», continuen ab les *Casas Susanes y Viudes Alegres*, mentres esperen l'estrena de *Anita la risueña*.

A l'«Apolo», els dies que no fan ball de màscares, tenen grans exits ab *La reina jove*.

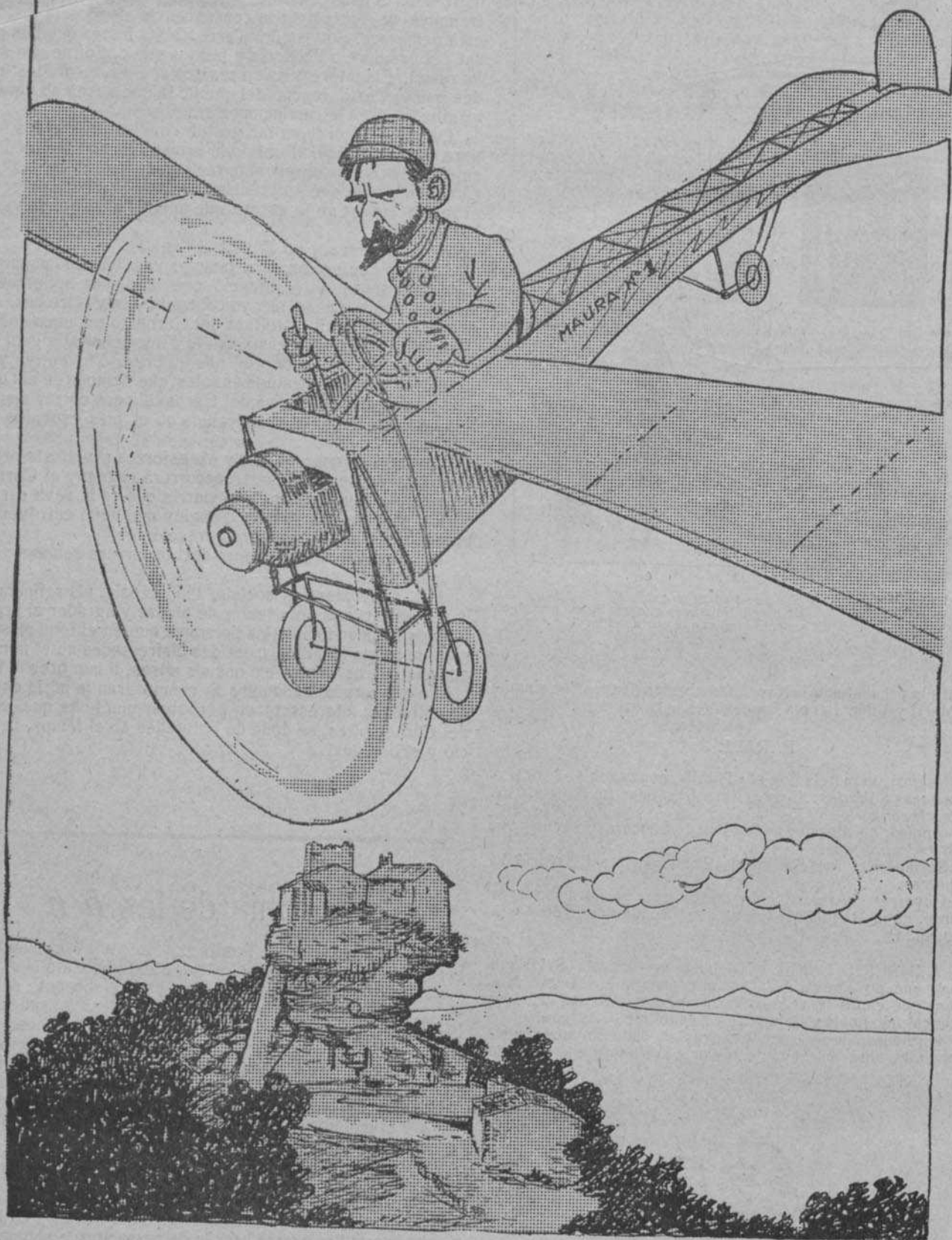
Al «Soriano» hi fan cine y el «Comic» està a disposició de les empreses.

Al «Gayarre», «Arnau», «Moulin Rouge», etc., les senyores de sempre, ab la Raquel Meller al davant, que fa uns dies està més reposada.

SALA IMPERI.—Dilluns va debutar en aquesta Sala, que feia anys que no s'havia vist tan concorreguda, l'Amalia Molina, dona que canta la cansó espanyola pura, ab una gracia y una intenció inimitables. Es precis veureho per a creureho.

Les germanes Vigne estan guanyantse cada dia més simpàties, haventhi algú que ja troba millor a la Pilar Vigne que a la Meller.

ATERRISSATGE A CASTELLTERSOL

—Ja era hora de que en algun lloc me deixessin pendre terra!..

L'Avenç, les havien suprimit totes, tant al davant, com al mitg, com al darrera de les paraules, caldrà que en restitueixin una bona part.

En *Xenius* y l'Aladern estan de dol. El sotil y eminent Glosador defensa les *h h*, precisament per inútils. L'Institut d'Estudis no ha acceptat l'ortografia cancelleresca—es frase d'en Pompeu Fabra—preconisada per *Xenius*, però ha fet una concessió: la de conservar la *h* en els cognoms y en els noms geogràfics que la portin. Així s'escriurà *Folch* y no *Folc*; *Vich* y no *Vic*; *blanc*, però *Montblanch*. Sembla que'ls senyors Rubió y Lluch y Puig y Cadafalch van ferne qüestió de gabinet.

Es curiós remarcar que la política y l'ortografia tenen relació. En aquesta qüestió de les *h h* finals ho podem veure. Els periodics catalans reaccionaris les usen; els periodics avensats, no. El crit de «morin les *h h*!» es equivalent d'altres *moris* que per respecte al molt il·lustre senyor fiscal ens abstenim de consignar.

WIFRED

ESQUELLOTS

AL aqüeducte de Moncada li passa lo mateix que a Nostre Senyor: si no existís, seria necessari inventarlo.

Perquè, de no posseir Barcelona aqueixa finca en la veïna població, ¿com se les arreglarien els nostres il·lustres concejals pera anarhi de tant en tant, y, ab el pretext de visitar les eterns obres que allí estan realisantse, celebrar-hi un alegre banquet a costes de la Pubilla?

D'aquesta divertida comedia que anys hà ve figurant en el repertori municipal, el diven-dres y donarse, en la present temporada, la primera representació. Una vintena de concejals, la majoria d'ells lerrouxistes, varen tras-ladarse en automòbil a l'entrada del famós aqüeducte y, després d'haverse fet carrec, més o menos superficialment, del estat dels treballs, en lloc de tornarse'n a Barcelona a dinar a casa seva, dretes, esquerres y centre, varen assen-tarse al voltant d'una ben parada taula, y allí, vinga menjar y beure, y vinga discurssejar, com-prometentse tots a lluitar fins a morir en defen-sa dels nostres interessos y jurant, copa en mà, tornar a Moncada tantes vegades com sigui ne-cessari.

**

Lo que després d'aquet xeflis succeirà ja po-den suposarlo.

Les obres marxaran—o no marxaran—ab la calma de sempre; l'aqüeducte continuarà esquer-dantse y sufrint reparacions; passaran els mesos y els anys, hi haurà noves visites, se celebra-ran nous tiberis, y...

Y la pobra Barcelona seguirà, si fa o no fa, ab la mateixa escassès d'aigua que avui.

Però, això sí; en les liquidacions de comptes del Ajuntament, cada any s'hi veurà la consabu-da partida:

«Per banquets celebrats a Moncada ab motiu de les visites municipals... tantes mils pessetes.»

□

PER vetllades gracioses,
ja se sab:
com el barri de Gràcia
no n'hi ha cap.

En una de politic-literaria
que van dà'ls elements
que tenen per capdill al saladíssim
don Dalmaci, després

d'un discurs en que'l *leader* parlava
d'un proxím alsament,
el serafic poeta Xavier Viura,
alsantse del seient,
va llegí uns versos titulats «Victoria!».
No sabem si eren ells
un cantic a la sòrt que, a Monte Carlo,
va tení el pretendent,
o un sonet a una filla de Maria
que Victoria's digués.
Lo que sabem del cert es que'l poeta
va fer riure als oients
que recorden encara de «Les flames
del Goig» l'exit immens.

□

COM va extenentse la mania!
Perfeccionant el seu *nyec-nyec*,
aviat dels autos les bocines
tocaran pessés de concert.
Quan en Cambó en tindrà de propi
com el *candillo* radical,
farà posarn'hi una que toqui
la Marxa reial.

□

OH! Quina discussió més lluminosa la que sobre el règim inte-rior del Manicomi de Sant Boy va entaularse en la darrera sessió celebrada per la Diputació Provincial!...

Una petita mostra:
S'aixeca el senyor Ulled y diu:
— Un boig m'ha manifestat...

Es clar, ¿qui no queda convensut, davant d'una manifestació tan autorisada?

LA VISITA

— Mirin com està aquest aqüeducte!...
— Però això ns portarà a la ruïna!...
— No, senyors; això ns portarà a Moncada, aont aquet mitg dia anem a celebrar un tiberi que se'n lleparan els bigotis.

¿Parla un boig?... Doncs, *boca abajo* tots els que encara conserven el judici.

**

Lo més graciós, en mitg de tot, es que aquet mateix senyor Ullé, que opina que'l Manicomi de Sant Boy no pot anar ni ab rodes, necessitant ara fa poc tancar a un infelís que havia perdut el senderi, ¿què va fer?... Pues, enviarlo precisament al Manicomi de Sant Boy.

¿Què'ls sembla?

Ja anava be aquell fulano
que deia, parlant d'això:

—¿Quants hi són que no han de serhi!...
¿Quants que han de serhi no hi són!...

□

A bona hora!

El senyor Marial, en el xefils de Moncada, va dir que Barcelona sofreix una perdua d'aigua, que fa vintitres anys que dura y que representa milions de pessetes.

S'ha de confessar que la cosa es molt de lamentar.

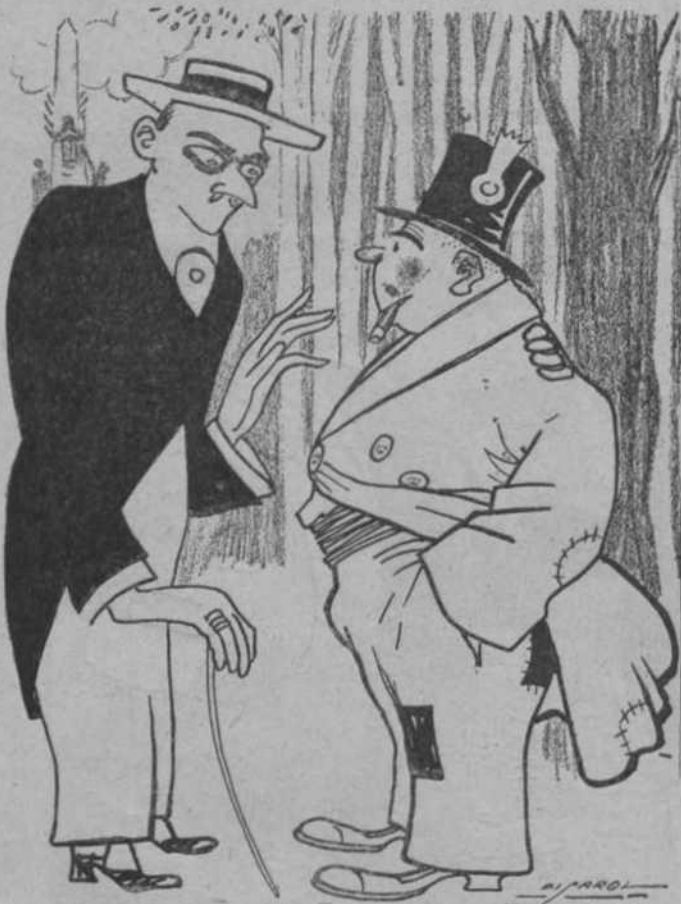
Però encara ho es més que, ab tant temps que fa que'l senyor Marial s'arrossega per la Casa Gran, coneixent, com coneixia, aquesta sensible perdua, no hagi procurat posarhi remei.

¿Es potser que'l senyor regidor se *comprimia* y callava, solament pera tenir el gust d'esbombarho a Moncada mateix, aprofitant la solemnitat d'un banquet municipal?

Cas de ser aquesta la raó del seu silenci, lo que convé, ara que ja ho ha explicat, es tapar l'escape depressa y corrent.

Y no esperar, pera insistir en la necessitat d'evitar la perdua denunciada, a què's torni a fer una nova passejada als carissims pous y's celebri un altre banquet com el del divendres.

□

LA QÜESTIÓ DELS GOTXEROS

—¿Justament ara que ve la Rua torneu a declararvos en vaga?
—¿Ah, no; badil!... ¿Quan es que s'apuja el bacallà? A entrada de Quaresma.

JA veuen lo molt sovint que's reuneix la Junta d'aigües, doncs, per més que'ls components d'aquesta junta treballen ab pasmosa activitat y ab un interès lloable, sembla que an aquets senyors se'ls hi gira feina llarga.

Malgrat el seu bon desitg y encara que's tracti d'aigua, no's presenta la qüestió ni molt neta ni molt clara.

Les juntes continuaran, el camí anirà aplanantse... però ¿que'n patirem de sed discutint la ditxosa aigua!

Se veu que ab aquets caudals passa'l mateix que ab els altres: n'hi ha molts y mal repartits, com s'ha ben demostrat ara.

A Sevilla y altres punts, l'element que an aquí's falta, vegin si n'ha fet de mal per excessiva abundancia!

Y ja tenim actualment que, ab la qüestió de les aigües, els uns se queixen per poc y altres sospiren per massa.

□

LEGIM, ab moltíssima sorpresa:

«El ex-concejal don Manuel Santamaría ha estado en la Alcaldía para enterarse de cuando podrá tomar posesión del cargo municipal para el que fué nombrado.»

¡Aia!... Però ¿què n'ha de fer d'això el popular ex-concejal *ex-obrero*?

Mentres a fi de mes cobri el sòu corresponent, ¿quina necessitat ne té de figurar que pren possessió de cap carrec?

Filosop y eclectic com es, ha de tranquilisarse pensant que, a Cà la Ciutat, en el ram de cobrar y no fer res, no es ell el primer cas.

Ni, probablement, serà l'últim.

□

AQUEST arbitri que'n diuen: *Llimpia y conservació de clavegueres*, a l'últim serà l'eterna qüestió.

Els propietaris reclamen, l'Ajuntament fa'l mateix, y, entre apremis y recursos, passa el temps y el llo creix.

Nosaltres, de clavegueres no'n tenim per netejá; però, respecte al arbitri, la nostra opinió aquí và:

Si s'ha de pagar, que's pagui y el cobri l'Ajuntament; però no's dongui de recarrec ni un centim a cap agent.

□

INNOVACIONS argentines.

El Congrés de la república del Plata ha aprovat una llei declarant obligatoria l'emissió del vot.

Molt bé!...

S'entén, mentres ara a l'Argentina no succeeixi com a una nació que tots coneixem, en la qual, tot y sent obligatori el vot, si algú và a votar es senzillament perquè li dona la real gana.

Y si no hi và, no li passa res.

Antoni López, editor — *Ranbia del Mitg*, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

LA MANDRA

Número extraordinari de
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

dirigit per l'APA

28 planes d'il·lustració y text ✱ SORTIRÁ EL DIA 1.º DE MARS

COLECCIÓN DIAMANTE : Tomo 113

LA PERFECTA CASADA

POR FRAY LUIS DE LEÓN

Un tomo en 16.º : Ptas. 0'50

Pronto aparecerá el tomo 114 de esta Colección

POESIAS de Jorge Manrique

Edicions populars d'en SANTIAGO RUSIÑOL

Anant pel món. (2.ª edició)	Ptes. 1
El mistic. (2.ª edició)	1 (Agotada)
Oracions. Am música d'E. Morera. (2.ª edició)	1
Falls de la vida	1 (Agotada)
Els Jocs Florals de Canprosa. (2.ª edició)	1
El bon polleia.	1
Monologs.	1
La bona gent.	1 (Agotada)
Tartarin de Tarascó. D'A. Daudet. (Quart miler).	Ptes. 1
El pati blau.	1
El poble gris.	1 (Agotada)
La mare. (3.ª edició). (Quinzè miler).	1
La «merienda» fraternal. (Quart miler).	1
L'Alegria que passa.	1 (Agotada)
L'heroe.	1

Llibertat!	Ptes. 1
La fira de Neuilly	1
Els savis de Vilatrista.	1
L'auca del senyor Esteve.	1
L'hereu Escampa	1
En Tartarin als Alps	1
La llei d'herencia.	1
Aucells de pas.	1
La intel·lectual.	1
El redemptor	1
Cors de dona	1
El Teatre per dins	1
Dol d'«allivó»	1
El daltabaix	1
El titella prodig	1
La nit de l'amor	1
Del Born al Plata. (Impressions de viatge).	1
Port-Tarascó, d'Alfons Daudet. Traducció.	1

Preu de cada obra: UNA PESSETA

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Giro Mútuo o bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebra a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviis si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebuixes.

DIDA DE LLET ABUNDANT

—Si tant xuclen aquets *chicos* y els que no són *chicos*, a l'ultim la deixaran seca.